

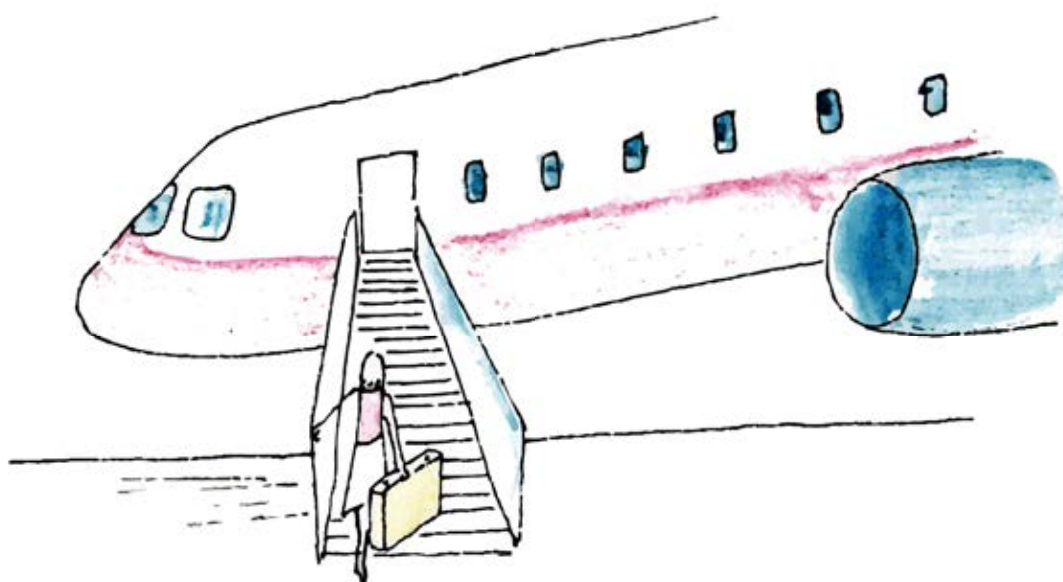
4 KLASIFIKATORJI

Uvod

Klasifikatorji so kretnje, ki posnemajo vizualne podobe predmetov. Dodajamo jih nekaterim glagolom, ki se imenujejo **klasifikatorski glagoli**.

Če hočemo pokazati premikanje bitja z dvema nogama, uporabimo kretnjo `PREMIKATI.SE-KL(✋)`. Če hočemo pokazati premikanje prevoznega sredstva s krili, uporabimo `PREMIKATI.SE-KL(✈)`. Na prvi pogled se zdi, da se na podoben način sporazumevajo tudi slišišči pri nejezikovnem izražanju. Je to res? Raziščimo! Pred nami je pet tem:

- V temi (4.1) bomo odkrivali, kaj so klasifikatorji in zakaj so tako zanimivi.
- V temi (4.2) bomo razlagali posebne glagole, v katere so vključeni klasifikatorji.
- V temi (4.3) bomo našli vrste klasifikatorjev in si ogledali, kako se med seboj razlikujejo.
- V temi (4.4) bomo proučevali, kako klasifikator vpliva na znakovni red v stavku.
- V temi (4.5) se bomo poučili, kako uporabljati klasifikatorje za ustvarjanje novih kretenj.

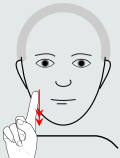
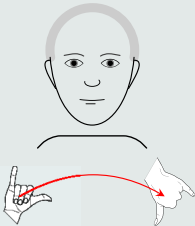
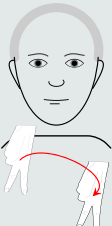
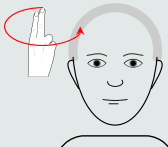

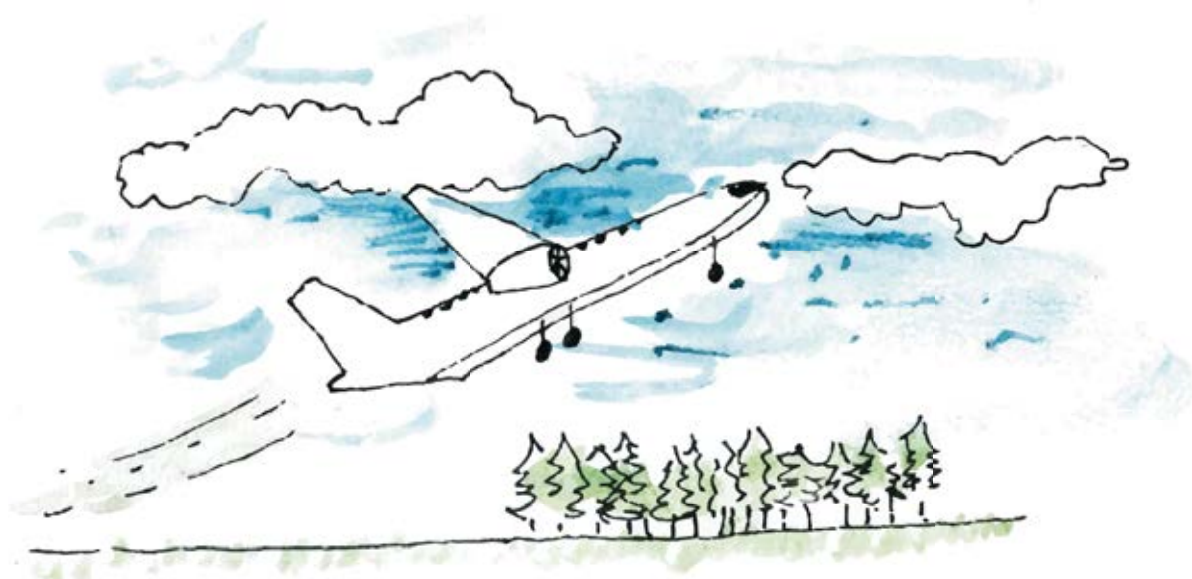
4.1 Klasifikatorji so posnemovalne kretnje

Klasifikatorji posnemajo vizualne podobe predmetov, zato so si v vseh znakovnih jezikih zelo podobni. Ker so si klasifikatorji tako podobni, se kretalci različnih znakovnih jezikov med seboj pogosto lahko sporazumejo, čeprav ne uporabljajo istega jezika. Gre za posebnost znakovnih jezikov, saj se uporabniki različnih govornih jezikov med seboj običajno ne razumejo.

Oglejmo si nekaj kretenj iz slovenskega znakovnega jezika. Pomen katerih kretenj s seznama bo uganil nekdo, ki tega jezika ne pozna? NAHAJATI.SE-KL() in PREMIKATI.SE-KL(). Če ga pogleda nekdo, ki ne pozna slovenskega, ampak nek drug znakovni jezik, bo morda celo ugotovil, da bi v svojem znakovnem jeziku NAHAJATI.SE-KL() in PREMIKATI.SE-KL() odkretal povsem enako. Zakaj? Ker ti dve kretnji vsebujeta klasifikator.

			
(84) a. MAMA	b. VOZITI.LETALO	c. NAHAJATI.SE-KL()	d. SLOVENIJA

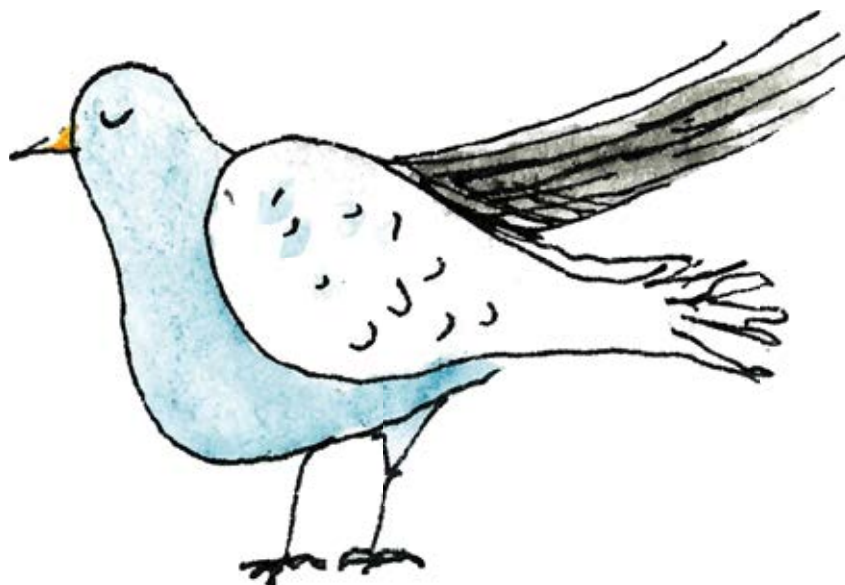

Klasifikator NAHAJATI.SE-KL() posnema obliko bitja z dvema nogama. Ker so si ljudje povsod po svetu podobni, so si podobni tudi klasifikatorji za ljudi v znakovnih jezikih. Klasifikator PREMİKATI.SE-KL() posnema prevozno sredstvo s krili. Ker so si letala povsod po svetu podobna, so si podobni tudi klasifikatorji za letala v znakovnih jezikih.

Če se torej hočejo sporazumeti kretalci, ki ne uporabljajo istega znakovnega jezika, na primer kretalec slovenskega, ameriškega in hongkongškega znakovnega jezika, je smiselno, da uporabijo čim več klasifikatorjev. Seveda pa med klasifikatorji v različnih znakovnih jezikih obstajajo tudi razlike. 'Letalo' je v slovenskem znakovnem jeziku običajno odkretano z iztegnjenima palcem in mezincem, v ameriškem znakovnem jeziku pa je iztegnjen še kazalec.

Klasifikatorji so razumljivi celo slišočim, saj posnemajo svet okoli nas – ta pa je povsod enak. Tudi v govornih jezikih ljudje včasih dajo živali ime glede na zvok, s katerim se ta žival oglašča. Zato ima kukavica v mnogih jezikih enako ali zelo podobno ime – in posledično to besedo razumejo tudi tisti govorci, ki nekega jezika sicer ne govorijo. Vendar pa kretalno-vidni jezik omogoča več posnemanja kot govorno-slušni, ker marsikateri predmet nima svojega prepoznavnega zvoka, zagotovo pa ima vsak predmet svojo obliko in velikost.

Ko posnemanje zvoka ali podobe predmeta vstopi v jezik, se začne ravnati po jezikovnih zakonitostih. Beseda, ki posnema oglašanje kukavice, se drugače uporablja v slovenščini, angleščini in drugih govornih jezikih. Tudi klasifikatorji upoštevajo jezikovne zakonitosti. Zato vemo, da so del jezika. Čeprav so torej klasifikatorji razumljivi slišočim, jih slišočim ne uporabljajo, ker ne poznajo pravil za njihovo uporabo. Preverimo s pomočjo poskusa.

Kretalcu in nekretalcu pokažemo dogodek, v katerem lizika pade z mize na tla. Prosimo ju, da dogodek predstavita s pomočjo uporabe rok in telesa. Čeprav kretalec in nekretalec vidita isto situacijo in imata enake možnosti, da bi jo predstavila z rokami in telesom, bo kretalec praviloma uspešnejši od nekretalca. Kaj je razlika med njima? Kretalec predstavi situacijo s pomočjo klasifikatorjev, nekretalec pa ne.

Sklepamo torej lahko, da je zmožnost uporabe klasifikatorjev posledica znanja (slovenskega) znakovnega jezika. To pomeni, da so klasifikatorji del (slovenskega) znakovnega jezika. Kaj so torej klasifikatorji?

Definicija klasifikatorjev

Klasifikator je oblika roke, ki posnema vizualno podobo predmetov. Pomen klasifikatorja je splošen: klasifikator ni ne lastno ne občno ime, saj ne predstavlja ene same vrste predmetov (npr. hrastov ali knjig), ampak več tipov predmetov oziroma skupino predmetov, ki si je v nečem podobna. Lahko gre za skupino visokih (85a), ploščatih (85b), okroglih (85c), debelih (85d), valjastih (85e), tankih (85f), majhnih (85g) ali krožnih predmetov (85h), predmetov z ducem (85i), krogel (85j), predmetov s ozkim rezilom (85k), predmetov s širokim rezilom (85l), predmetov z ročajem (85m) ali predmetov s toporiščem (85n).

(85) a. KL()	f. KL()	k. KL()
b. KL()	g. KL()	l. KL()
c. KL()	h. KL()	m. KL()
d. KL()	i. KL()	n. KL()
e. KL()	j. KL()	o. KL()

Klasifikatorji torej predmete glede na njihove lastnosti razvrščajo v skupine orodij, visokih, ploščatih, okroglih, velikih in drobnih predmetov. Na kakšen način? Glede na:

- velikost in obliko,
- način uporabe.

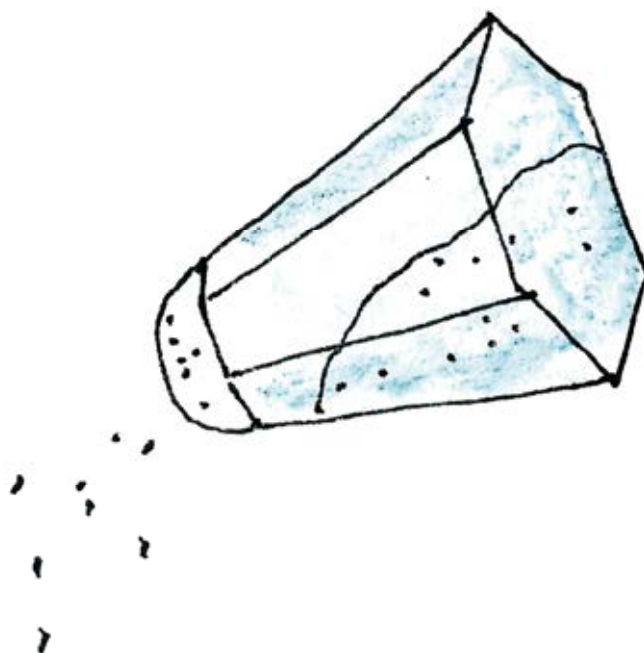
Zaradi učinka razvrščanja predmetov na skupine so klasifikatorji tudi dobili svoje ime – tujka latinskega izvora *klasificirati* namreč pomeni razvrščati. Jezikoslovci so podobne besede najprej opazili v vzhodnoazijskih govornih jezikih (japonščina, kitajščina, vietnamščina, tajščina ...). Evropski govorni jeziki takih besed nimajo. Še najbližje so jim **merski izrazi**, kot so na primer 'liter' (86a), 'ščepec' (86b) ali 'glava' (86c) v slovenščini.

- (86) a. **liter** mleka
b. **ščepec** soli
c. **glava** zelja

- (87) a. ***liter** soli
b. ***ščepec** mleka
c. ***glava** korenja

Merski izrazi v slovenščini označujejo količino podobnih snovi, s čimer te snovi razvrščajo v skupine, na primer v skupino tekočih snovi, skupino sipkih snovi in skupino predmetov v obliki krogle. Zato v slovenščini ne moremo reči 'liter soli' (87a), 'ščepec mleka' (87b) ali 'glava korenja' (87c).

Vendar pozor! Klasifikatorji v vzhodnoazijskih govornih jezikih in merski izrazi v evropskih govornih jezikih so del samostalnika (oziroma samostalniške zveze). V znakovnih jezikih pa je klasifikator del glagolske zveze – to pa je že naslednja tema: klasifikatorski glagol (4.2).

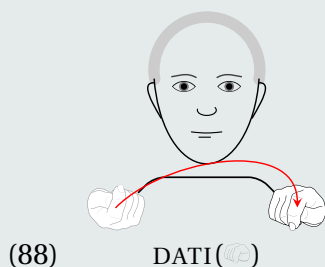
4.2 Klasifikatorski glagol

Klasifikator je **oblika roke**, ki posnema vizualno podobo predmetov. Oblika roke? Ampak oblike roke ne moremo uporabljati samostojno!

Kretnja v slovenskem znakovnem jeziku mora vsebovati gibanje in obliko roke.⁶ Kretnja brez gibanja ne obstaja, kakor ne obstaja tudi kretnja brez oblike roke. Klasifikator je **oblika roke** brez gibanja. Zato mu moramo dodati **gibanje**. Kje ga najdemo? Posodi ga lahko **glagol**. Poglejmo primer.

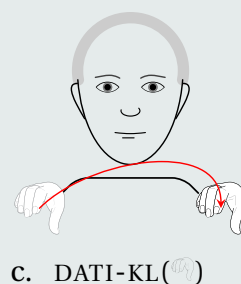
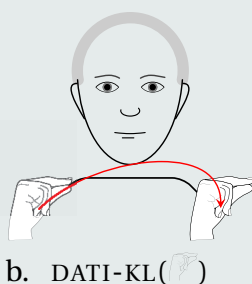
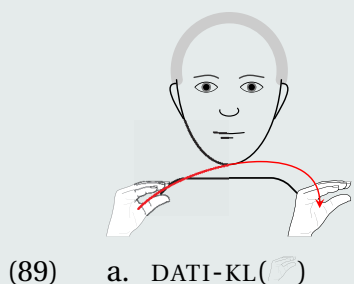
Glagol DATI

Glagol 'dati' je običajen glagol s stalno obliko roke (☞) in stalnim gibanjem (v loku od ene do druge točke v prostoru). Pomen glagola DATI prepoznamo po obliki roke in po gibanju.

Druga različica glagola s pomenom 'dati' ima določeno samo gibanje (v loku od ene do druge točke v prostoru), nima pa oblike roke. Pomen tega glagola prepoznamo le po gibanju. Ker nima oblike roke, se mora združiti s klasifikatorjem. Tako nastane kretnja, ki jo imenujemo **klasifikatorski glagol**. Poglejmo primer.

Glagol DATI-KL

Običajen glagol DATI ima torej svoj par – klasifikatorski glagol, kot je DATI-KL(☞) 'dati debel predmet', DATI-KL(☞) 'dati tanek predmet' ali DATI-KL(☞) 'dati okrogel predmet'. Klasifikatorski glagol je v primerjavi z običajnim glagolom bolj informativen.

⁶Spomnimo se sklopa o fonologiji.

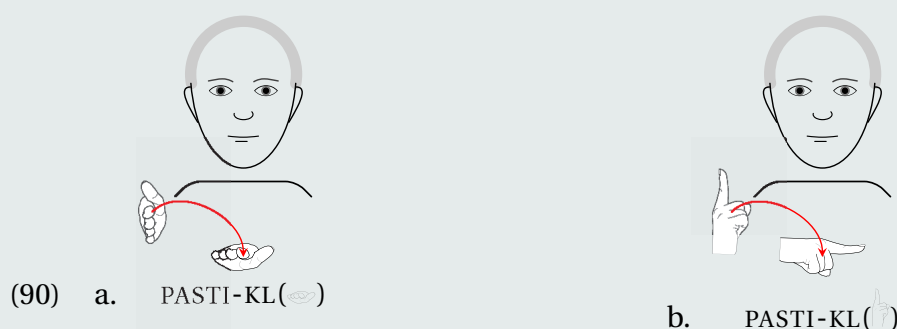
Obstajajo tudi glagoli, ki sploh nimajo svoje običajne različice glagola, ampak imajo le klasifikatorsko različico. Tudi te glagole prepoznamo le po gibanju. Ključno je, da se morajo ti pomanjkljivi glagoli združiti s klasifikatorjem. To so glagoli s pomenom 'biti', 'pasti', 'premikati se', 'nahajati se' in 'rokovati'. Iz njih vedno nastane klasifikatorski glagol. Klasifikatorski glagol je sestavljen iz:

- **klasifikatorja**, ki doda informacijo, kdo je udeleženec dogodka, ter
- **gibanja (glagola brez oblike roke)**, ki doda informacijo, kaj je dogodek.

Kaj pomenita kretnji (90a) in (90b)? V slovenščino ju ne moremo prevesti le kot 'pasti', saj:

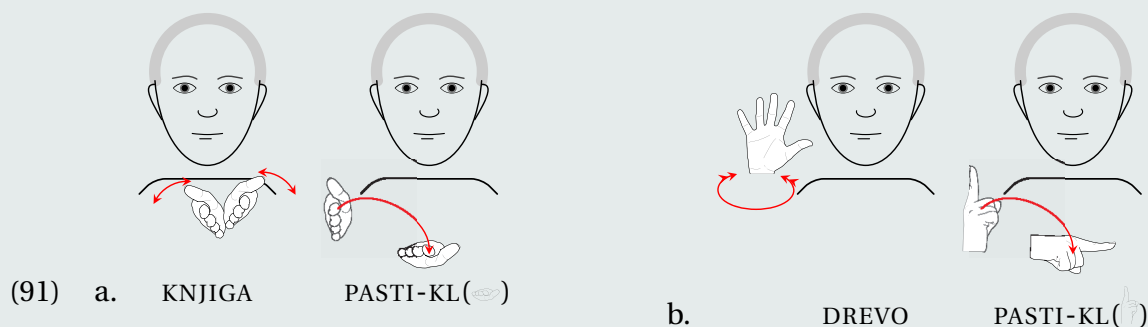
- Stavek (90a) sporoča, da je padel nek ploščat predmet. Ne pojasni pa, ali je ta predmet čokolada, knjiga ali telefon.
- Stavek (90b) sporoča, da je padel nek visok predmet. Ne pojasni pa, ali je ta predmet drog, drevo ali jambor.

Klasifikator → udeleženec v dogodku

V stavek lahko seveda dodamo podrobnejšo informacijo o identiteti udeleženca. Vanj vključimo na primer samostalnik KNJIGA (91a) ali DREVO (91b).

Klasifikatorski glagol v stavku

Pozor! Klasifikatorja za visoke predmete ne uporabimo, če pade ploščat predmet (92a). Prav tako ne uporabimo klasifikatorja za ploščate predmete, če pade visok predmet (92b).

(92) a. *DREVO PASTI-KL(PLOŠČAT PREDMET).

b. *KNJIGA PASTI-KL(VISOK PREDMET).

Opazili smo, da isto gibanje (na primer gibanje, ki je značilno za glagol PASTI) lahko uporabimo z različnimi klasifikatorji. To na primer velja za klasifikatorje za ploščate predmete (91a) ali za klasifikatorje za visoke predmete (91b). Če spremenimo obliko roke in ohranimo gibanje, ostane pomen klasifikatorskega glagola isti, na primer 'pasti'. Spremeni pa se dodatna informacija, ki jo glagolu s pomočjo oblike roke doda klasifikator – to pa je informacija o udeležencu v dogodku. Oblika roke v klasifikatorskem glagolu torej označuje udeleženca v dogodku. Kaj pa gibanje?

Gibanje → dogodek (situacija)

Primerjajmo (93a), (93b) in (93c):

(93) a. AVTO VOZITI-KL(PLOŠČAT PREDMET)

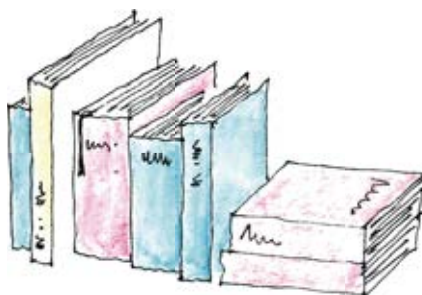
b. AVTO POLKROŽNO.OBRNITI-KL(PLOŠČAT PREDMET)

c. AVTO BOČNO.PARKIRATI-KL(PLOŠČAT PREDMET)

Če ob različnih pomanjkljivih glagolih uporabimo isti klasifikator, se spremeni vrsta dogodka (situacija), ne pa udeleženec v dogodku.

Klasifikator se združi z gibanjem in nastane klasifikatorski glagol. Slovenski znakovni jezik ima več različnih klasifikatorjev in tudi več različnih vrst glagolov (gibanja). Ali se lahko vsak klasifikator združi z vsako vrsto glagolov (gibanja)? Odgovor najdemo v temi *Vrste klasifikatorskih glagolov* (4.3).

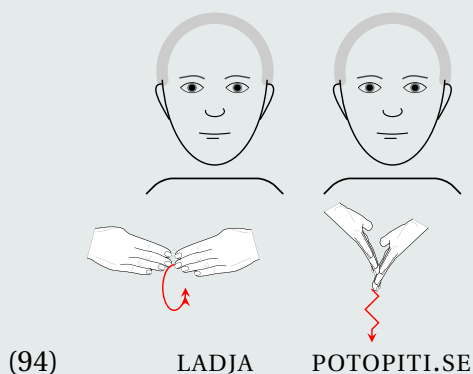

4.3 Vrste klasifikatorskih glagolov

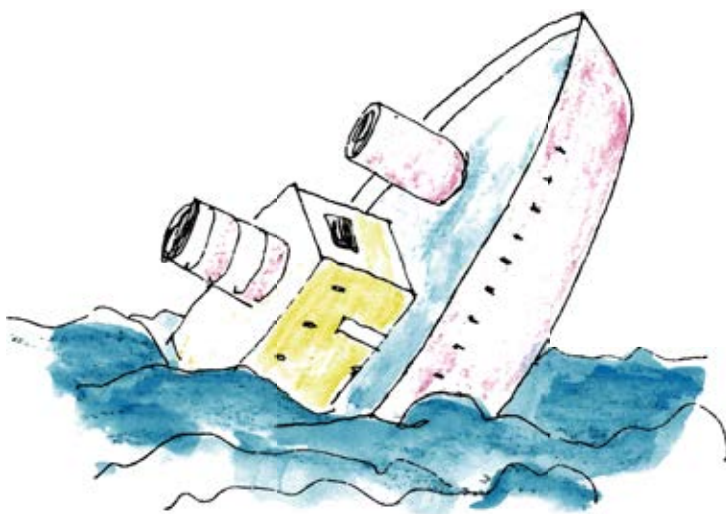
Podobno kot običajni glagoli tudi klasifikatorski glagoli prikazujejo **dogodke**. V dogodke so vključeni različni **udeleženci**; lahko jih je več ali manj. Klasifikator v klasifikatorskem glagolu lahko označuje enega od udeležencev: **vršilca**, **pasivca** ali **orodje**. Na podlagi tega jih bomo razvrstili v tri skupine.

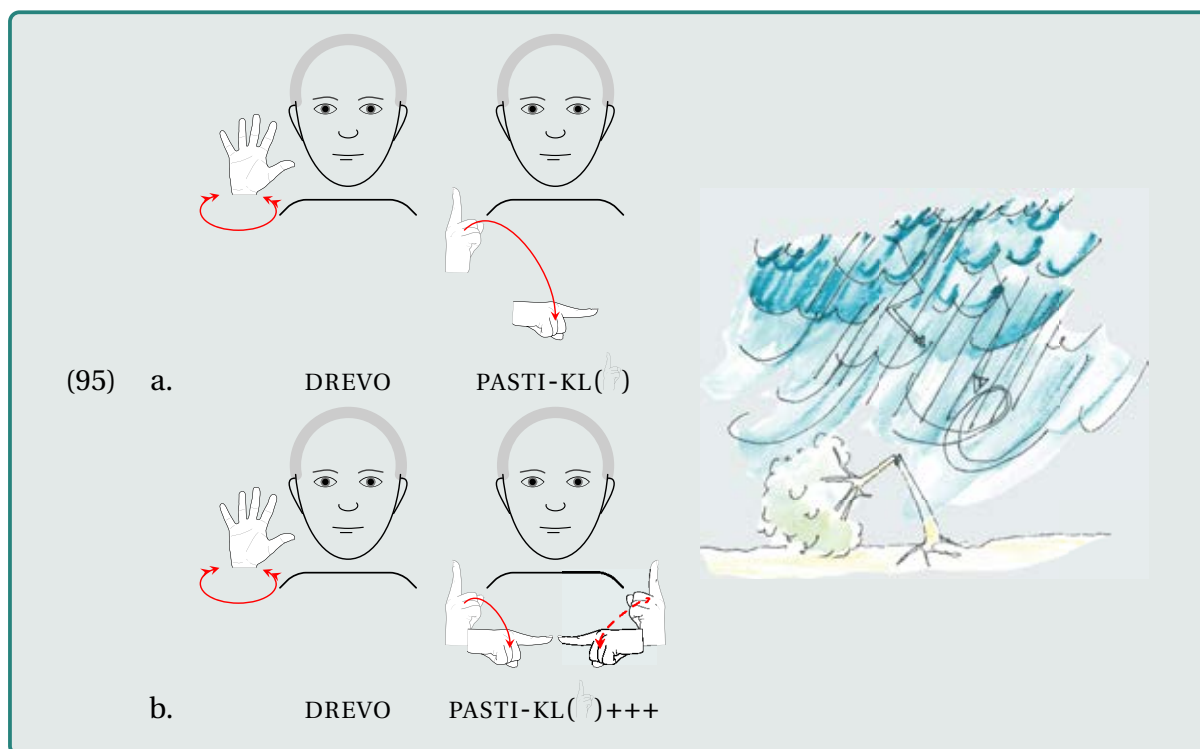
Glagoli s klasifikatorjem pasivca

V klasifikatorskih glagolih BITI-KL, NAHAJATI.SE-KL, PASTI-KL in POTOPITI.SE-KL klasifikator posnema **celega udeleženca**. V (94) glagol in klasifikator skupaj pomenita, da se je premaknil določen predmet, ki pa tega premika ni sprožil zavestno. Zato ima ta udeleženec udeležensko vlogo **pasivca**.

Kaj se zgodi, če klasifikatorski glagol večkrat ponovimo? Oglejmo si pare stavkov: v (95a) se klasifikatorski glagol pojavi le enkrat, v (95b) pa se večkrat ponovi.

(95) a. DREVO PASTI-KL()

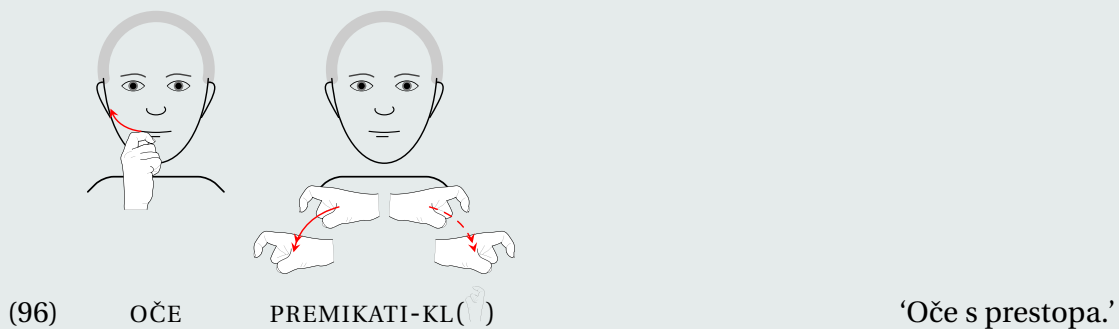
b. DREVO PASTI-KL()+++

Ali se zaradi ponavljanja poveča število pasivcev – ali se podaljša trajanje dogodka?. Razlika med stavkom (95a) in (95b) je v tem, da je v drugem primeru padlo več dreves. Pri tem ni pomembno, ali se kretalni prostor pri ponavljanju spreminja. Če torej ponavljamo glagol s klasifikatorjem pasivca, se poveča število pasivcev.

Glagoli s klasifikatorjem vršilca

V klasifikatorskem glagolu PREMIKATI-KL klasifikator posnema **telesni del udeleženca**, na primer noge (96), glavo, roke, rep ... Ker udeleženec zavestno premika telesni del, ki ga posnema klasifikator, lahko rečemo, da klasifikator:

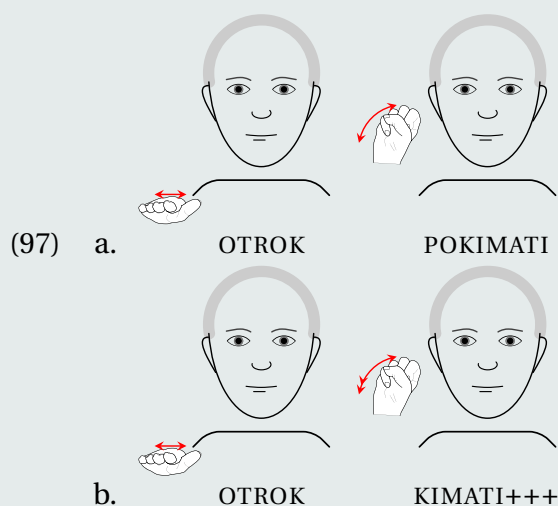
- označuje udeleženca, ki ima udeležensko vlogo **vršilca**,
- dopolni pomen glagola z informacijo o delu telesa, ki se giblje.

(96) OČE PREMIKATI-KL()

‘Oče s prestopa.’

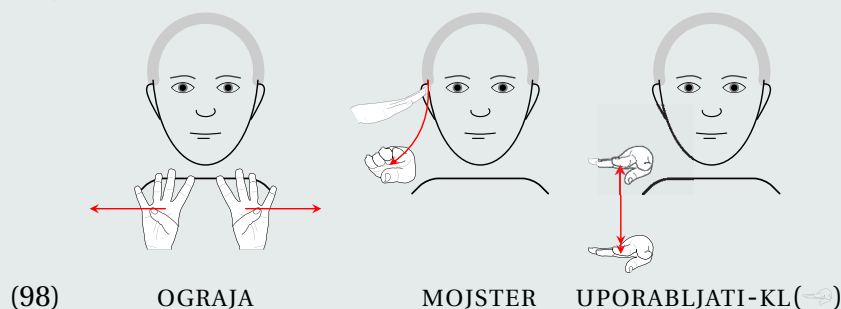
Kaj se zgodi, če klasifikatorski glagol večkrat ponovimo? Oglejmo si pare stavkov: v stavku (97a) se klasifikatorski glagol pojavi le enkrat, v stavku (97b) pa se večkrat ponovi. Ali se zaradi ponavljanja poveča število vršilcev – ali se podaljša trajanje dogodka?

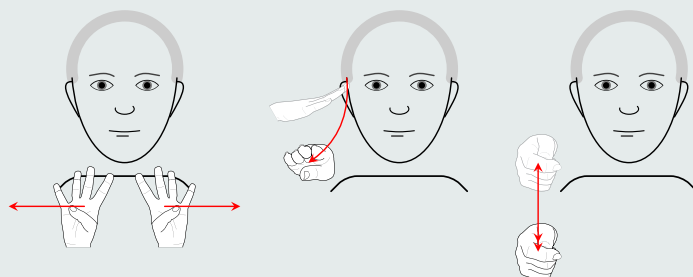
V (97a) otrok pokima enkrat, v (97b) pa večkrat. Vendar pa se zaradi ponavljanja ne poveča število glav ali število otrok. Pri tem ni pomembno, ali se kretalni prostor pri ponavljanju spreminja. Če torej ponavljamo glagol s klasifikatorjem vršilca, se podaljša čas dogajanja.

Glagoli s klasifikatorjem uporabe

V klasifikatorskem glagolu UPORABLJATI-KL(ORODJE) klasifikator posnema **orodje**, na primer čopič (98), žago, nož ... To orodje zavestno uporablja vršilec, da bi spremenil pasivca. Klasifikator označuje udeleženca z udeležensko vlogo **orodja**, vendar predpostavlja prisotnost vršilca in pasivca.

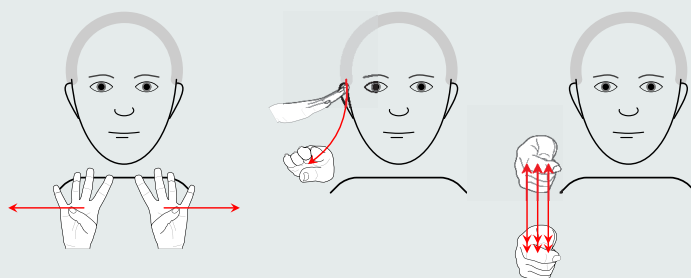

Podobno velja pri klasifikatorskem glagolu UPORABLJATI-KL(PRIJEM), ki izraža prijem. Klasifikator namreč posnema **prijem** orodja, na primer držanje čopiča (99), žage, noža ... To orodje zavestno drži (in uporablja) vršilec, da bi spremenil pasivca. Klasifikator označuje prijem, vendar predpostavlja prisotnost vršilca in pasivca:

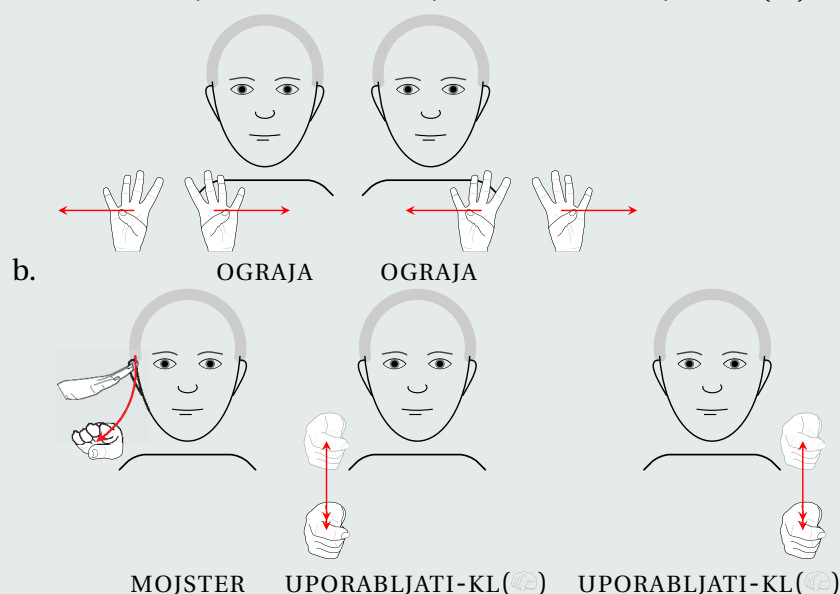

(99) OGRAJA MOJSTER UPORABLJATI-KL(🌀)

Kaj se zgodi, če klasifikatorski glagol večkrat zaporedoma ponovimo? Oglejmo si pare stavkov: v (99) se klasifikatorski glagol pojavi le enkrat, v (100a) in (100b) pa večkrat. Ali se zaradi ponavljanja poveča število pasivcev – ali se podaljša trajanje dogodka? Če klasifikatorski glagol uporabe ponavljamo v enem kretalnem prostoru, se podaljša čas dogajanja (100a). Če ga ponavljamo v več kretalnih prostorih, se poveča število pasivcev (in skupen čas dogajanja) (100b). V (100b) se poleg glagola ponovi tudi samostalniška zveza za pasivca, vendar to ni nujno. Pri ponavljanju klasifikatorskih glagolov uporabe je torej pomembno, ali se kretalni prostor pri ponavljanju spreminja ali ne.

(100) a. OGRAJA MOJSTER UPORABLJATI-KL(🌀)

b.

MOJSTER UPORABLJATI-KL(🌀) UPORABLJATI-KL(🌀)

Opazili smo, da je vrsta klasifikatorskega glagola odvisna od klasifikatorja in gibanja. To pomeni, da samo iz oblike roke še ne moremo vedeti, za katero vrsto klasifikatorskega glagola gre. Ali klasifikator vpliva tudi na strukturo stavka? To lahko izvemo iz naslednje teme *Klasifikatorski glagol in znakovni red* (4.4).

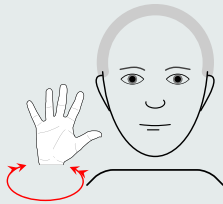
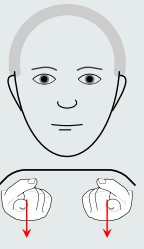
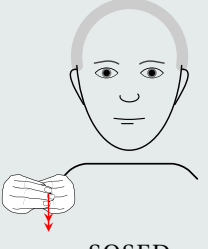
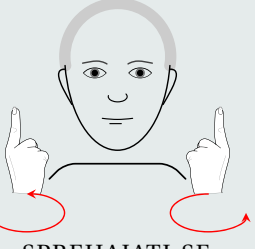
4.4 Klasifikatorski glagol in znakovni red

Znakovni red v stavku je odvisen od vrste stavka in od sobesedila. Za primerjavo običajnih in klasifikatorskih glagolov bomo vzeli osnovni znakovni red, to je znakovni red v trdilnih stavkih brez sobesedila.

Trdilni stavek z navadnim glagolom in enim udeležencem – pasivcem (101a) oziroma vršilec (101b) ima znakovni red **pasivec → glagol**.

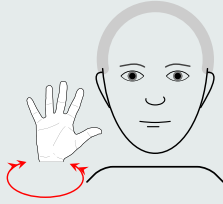
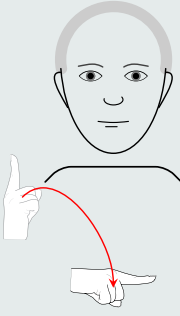
Osnovni znakovni red: 1 udeleženec + navadni glagol

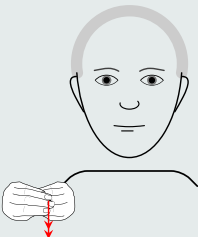
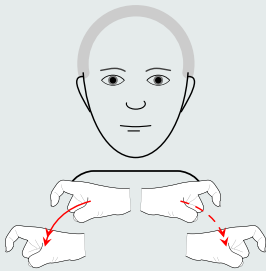
(101) a.	 DREVO	 LEŽATI	pasivec → glagol
b.	 SOSED	 SPREHAJATI.SE	

Znakovni red **pasivec → glagol** najdemo tudi v stavkih s *klasifikatorskim* glagolom in enim udeležencem – pasivcem (102a) oziroma vršilec (102b). Znakovni red je torej pri enem udeležencu enak za navadne in klasifikatorske glagole.

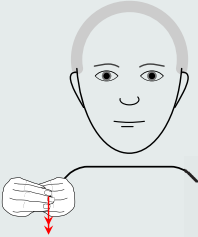
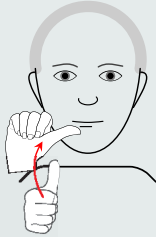
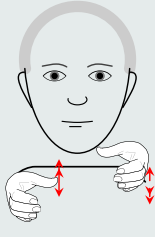
Osnovni znakovni red: 1 udeleženec + klasifikatorski glagol

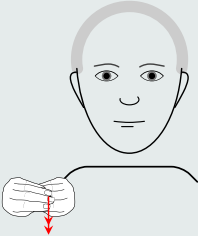
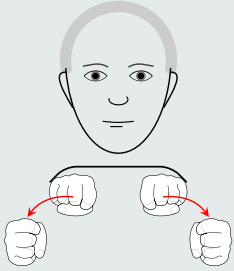
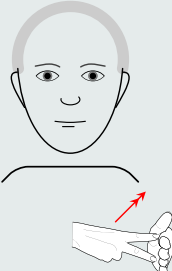
(102) a. DREVO PASTI-KL(). pasivec → glagol

b. SOSED PREMIKATI-KL(). vršilec → glagol

Trdilni stavek z navadnim glagolom in dvema udeležencema – vršilec in pasivec – ima znakovni red **vršilec → glagol → pasivec**, kot kažeta primera (103a) in (103b).

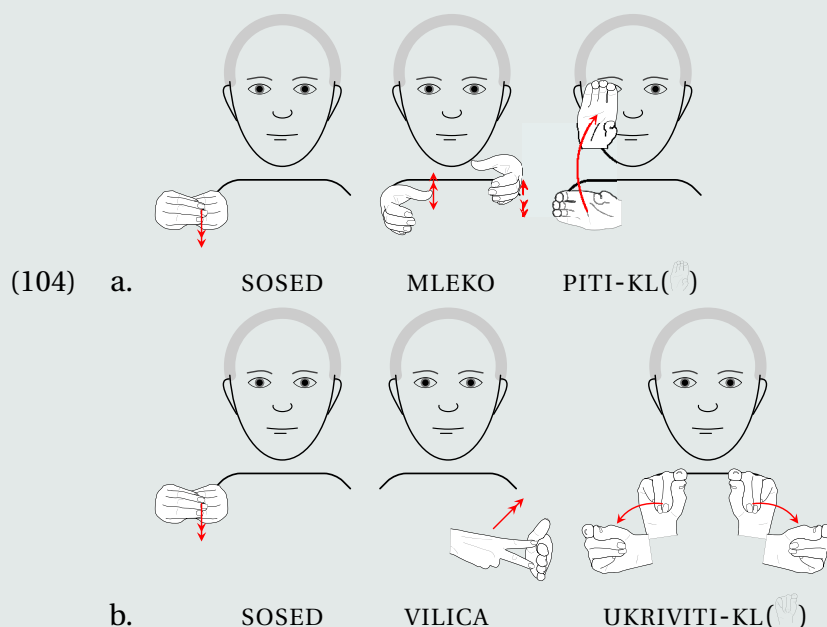
Osnovni znakovni red: 2 udeleženca + navadni glagol

(103) a. SOSED PITI MLEKO

b. SOSED POLOMITI VILICA

Trdilni stavek s klasifikatorskim glagolom in dvema udeležencema – vršilec in pasivec – ima znakovni red **vršilec** → **pasivec** → **glagol**, kot kažeta primera (104a) in (104b).

Osnovni znakovni red: 2 udeleženca + klasifikatorski glagol

Znakovni red se pri dveh udeležencih razlikuje: za navadne glagole se uporablja **vršilec** → **glagol** → **pasivec**, za klasifikatorske glagole pa **vršilec** → **pasivec** → **glagol**. Klasifikatorski glagoli se vedno uporabljajo v stavkih z znakovnim redom **vršilec** → **pasivec** → **glagol**. Če se klasifikatorski glagol spremeni v navadnega (glej temo 4.5), se začne uporabljati znakovni red, ki je značilen za navadne glagole.

Pozor! Tudi pri navadnih glagolih lahko kretalec uporabi znakovni red **vršilec** → **pasivec** → **glagol**, še posebej, če glagol večkrat ponovi (105), da s tem označi glagolski vid.⁷

⁷Za glagolski vid glej temo *Čas in trajanje dejanja* (2.3).

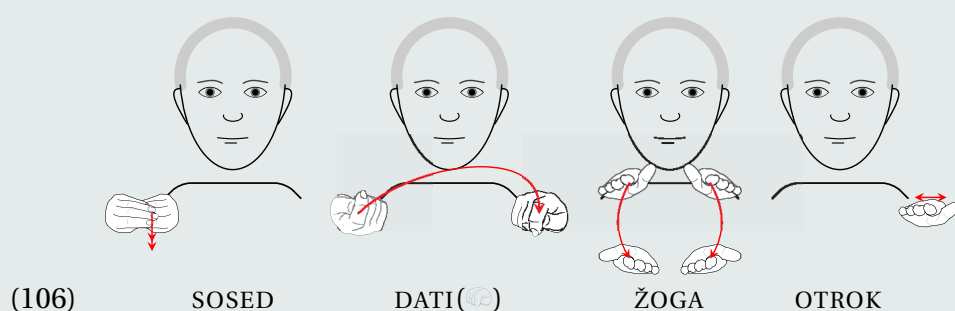
Sprememba znakovnega reda zaradi glagolskega vida

(105) SOSED MLEKO PITI+++.

vršilec → pasivec → glagol

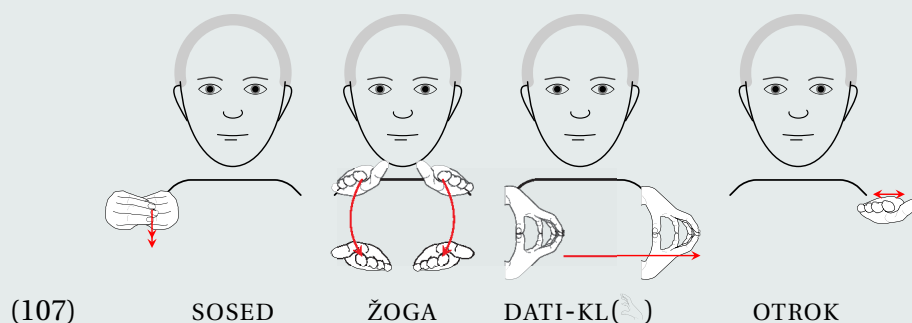
Trdilni stavek z navadnim glagolom in tremi udeleženci – vršilec, prejemnikom in pasivcem – ima znakovni red **vršilec → glagol → pasivec → prejemnik**, kot kaže primer (106).

Osnovni znakovni red: 3 udeleženci + navadni glagol

Trdilni stavek s klasifikatorskim glagolom in tremi udeleženci – vršilec, prejemnikom in pasivcem – ima znakovni red **vršilec → pasivec → glagol → prejemnik**, kot kaže primer (107).

Osnovni znakovni red: 3 udeleženci + klasifikatorski glagol

Znakovni red se pri treh udeležencih razlikuje: za navadne se uporablja **vršilec → glagol → pasivec → prejemnik**, za klasifikatorske glagole pa **vršilec → pasivec → glagol → prejemnik**. Klasifikatorski glagoli se vedno uporabljajo v stavkih z znakovnim redom **vršilec → pasivec → glagol → prejemnik**. Če se klasifikatorski glagol spremeni v navadnega (glej temo 4.5), se začne uporabljati znakovni red, ki je značilen za navadne glagole.

Pozor! Tudi pri običajnih glagolih lahko kretalec uporabi znakovni red **vršilec → pasivec → glagol → prejemnik**, še posebej, če glagol večkrat ponovi (108), da s tem označi glagolski vid.

Sprememba znakovnega reda zaradi glagolskega vida

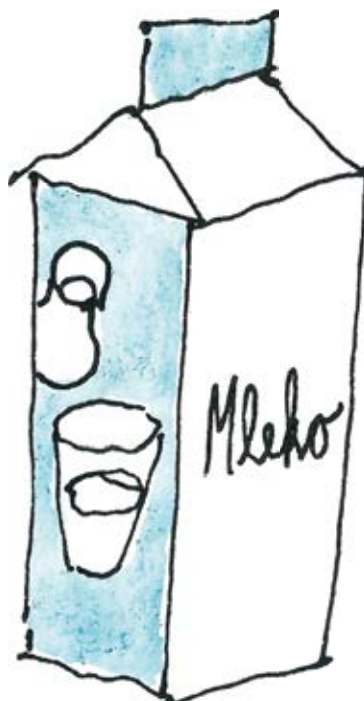
(108) SOSED ŽOGA DATI+++ OTROCI.

vršilec → pasivec → glagol → prejemnik

Kaj opazimo? Če običajni glagol v stavku nadomestimo s klasifikatorskim glagolom, se spremeni vrsti red glagola in pasivca. V stavkih z navadnim glagolom se pasivni udeleženec odkreta za glagolom, v primerih s klasifikatorskim glagolom pa se pasivni udeleženec odkreta pred glagolom. Na položaj vršilca in prejemnika klasifikatorski glagol ne vpliva. Različen položaj pasivnega udeleženca pomeni, da se navadni in klasifikatorski glagoli razlikujejo. Klasifikatorski glagoli so tesneje povezani s pasivcem, zato:

- so vedno na njegovi desni,
- ponavljanje klasifikatorskega glagola s pasivcem poveča število pasivcev, pri čemer se lahko ponavlja tudi kretnja za pasivca, vendar to ni nujno.⁸

Klasifikatorji torej vplivajo na znakovni red oziroma na stavčno skladnjo. V zadnji temi o klasifikatorjih pa si bomo ogledali, kako klasifikatorji sodelujejo v procesu ustvarjanja novih kretenj (4.5).

⁸Za ponavljanje klasifikatorskega glagola glej temo 4.3.

4.5 Ustvarjanje novih kretenj iz klasifikatorjev

Število klasifikatorjev je v vsakem znakovnem jeziku omejeno. Zelo redko nastane nov klasifikator in zelo redko se klasifikator spremeni. V tem pogledu klasifikatorji niso podobni samostalnikom ali glagolom, saj novi samostalniki in glagoli neprestano nastajajo. Vendar pa kretalci klasifikatorske glagole zelo pogosto uporabijo, da iz njih naredijo novo kretnjo. Ustvarjanje novih kretenj imenujemo znakovtorje. Ogledali si bomo tri znakovtorne procese:

Leksikalizacija – iz klasifikatorskega glagola nastane navaden glagol.

Posamostaljenje – klasifikatorskemu glagolu spremenimo gibanje in iz njega nastane samostalniček.

Zlaganje – samostalniku dodamo klasifikatorski glagol in nastane nov samostalniček.

Znakotvorje

Leksikalizacija

1. Poglejmo dva nova glagola, ki sta nastala iz klasifikatorskih glagolov:

- (109) a. UPORABLJATI-KL(TELEFON)_{uho}.
b. _aPOKLICATI.PO.TELEFONU_b.

Oblika roke pri POKLICATI.PO.TELEFONU ne pomeni več udeleženca, saj uporabimo isto obliko, ko kličemo s pametnim telefonom (ki ni v obliki slušalke). Tudi gibanje več ne posnema uporabe telefona (prislonjen k ušesu), ampak se uporablja za označitev ujemanja (poteka od kretalčevega ušesa do pasivca).

2. Oblika roke pri SKAKATI ne pomeni več udeleženca ('dvonožca'), saj uporabimo isto obliko, tudi če skače žival, ki ima štiri noge. Iz posnemovalne kretnje je nastal navaden glagol; klasifikatorski glagol se je leksikaliziral.

- (110) a. PREMİKATI.SE.GOR.IN.DOL-KL(DVONOŽEC).
b. SKAKATI.

Posamostaljenje

Primeri novih kretenj, ki so nastale iz klasifikatorskih glagolov z zmanjšanjem dolžine gibanja in podvojitvijo gibanja:

- (111) a. VOZITI-KL(LETALO) → LETALO
b. VOZITI-KL(LADJA) → LADJA

Te kretnje so samostalniki, ki so nastali iz klasifikatorskih glagolov. Ta proces imenujemo posamostaljenje. To pomeni, da kretnje niso več posnemovalne, pač pa so postale običajni samostalniki. Čeprav se letalu lahko polomijo krila, bodo kretalci za ta predmet še vedno uporabili kretnjo, katere oblika roke spominja na predmet s krili.

Zlaganje

Primeri novih kretenj, ki so nastale iz že obstoječih samostalnikov z dodajanjem klasifikatorskih glagolov:

- (112) a. TELEFON + NAHAJATI.SE-KL(OSEBA) → 'telefonist'
 b. ROŽA + NAHAJATI.SE-KL(POSODA) → 'lončnica'

Pri ustvarjanju teh samostalnikov smo za osnovo vzeli že obstoječ samostalniček. Dodali smo mu klasifikatorski glagol. Tako je nastal samostalniček s sorodnim pomenom – sodi v isto znakovno družino. Pomen nastalega samostalnika je sicer smiseln glede na njegove sestavine, vendar ni povsem predvidljiv. Ta proces imenujemo zlaganje.

Ko smo začeli raziskovati klasifikatorje, se nam je zdelo, da podoben način uporabljajo tudi sliščeči pri nejezikovnem sporazumevanju. Vprašali smo se, ali so klasifikatorji sploh del jezika. Sedaj lahko rečemo, da to drži, saj zanje velja, da:

- je njihova raba odvisna od vrste glagola;
- vplivajo na sestavo stavka (na znakovni red);
- sodelujejo pri ustvarjanju novih kretenj.

Zaradi teh značilnosti lahko potrdimo, da so klasifikatorji gotovo del jezika. To je bila zadnja tema iz sklopa klasifikatorji. Nadaljujemo z novim poglavjem *Skladnja* (3).